

naplánovat na později nebo na jiný den a následně udělali ty nejlepší fotografie.

Musí vám pochopitelně také přát štěstí, musíte dobře plánovat a mít na fotografování dost času. Nepočítejte s tím, že s rodinou nebo kamarády, nedej bože s cestovkou uděláte skvělé fotky. Jejich denní časový harmonogram je úplně jiný než náš. Když my fotíme, oni spí nebo jí, když my spíme a slunce je vysoko, oni cestují, když večer chceme fotit západ slunce a dlouhé stíny, oni mají hlad a chtějí někam do restaurace, když máme zlatou hodinku, už jsou unavení a chtějí do hotelu, a když chceme večer noční záběry města, chtějí naši společenskou přítomnost... To nejsou dobré podmínky pro tvorbu.

ABYSTE UDĚLALI CO NEJLEPŠÍ FOTOGRAFIE

Udělat dobré fotografie můžete, pokud jste **dobře připraveni** a pokud budete na místě umět zachytit ty **správné okamžiky**.

Srí Lankou s fotoaparátem. Martin Kamín, fotograf

MARTIN KAMÍN

Jet na Srí Lanku jako turista můžete hned zítra, nabídka je přebohatá. Fotografové by však měli mít přeci jen vyšší cíle. Chceme tam jet, abychom udělali kvalitní fotografie. Chceme se dostat na tržnici ráno před šestou, než se začnou z moře sjíždět rybáři s úlovky, chceme zachytit mladý pár v hinduistickém chrámu ještě před svatbou nebo zapadající slunce nad autobusovým nádražím. Na to, abyste tyto vzácné a fotogenické chvíle zachytili, se musíte dobře připravit a při focení být hodně šikovní a odvážní. A o tom je tento článek.

Text a foto: MARTIN KAMÍN, www.fotoexpedice.cz, Facebook: Martin Kamín – professional photographer, Instagram: Martin Kamín – bushmanphotographer

Sepsal jsem pro vás své zkušenosti, které jsem získal za posledních 12 let, co cestuji po světě, fotografuji a organizuji fotoexpedice. Napíšu vám, jak jsem k tomu přistupoval já a co jsem za 50 dní na Srí Lance nafotil a jak.

Srí Lanka nebo jiné destinace v Asii jsou velice fotogenická místa. Jsou to krásné země s bohatou kulturní a duchovní tradicí, zajímavým prolínáním kultur a náboženství a také odlišné od našich, evropských. A právě jejich pestrost, barevnost a různorodost se dá fotografovat.

JAK SE DOSTAT K DOBRÝM FOTOGRAFIÍM

Ať fotografujete kdekoliv na světě, platí, že musíte být na správném místě ve správný čas. A když vám čas nevychází, musíte mít v plánu dostatečné rezervy, abyste si focení mohli

dovezete 40. Nikdo není v dnešní době zvědavý na hodinové promítání série 323 fotografií.

Přestože máte trumfové eso, stále nemáte vyhráno. Zatím jste totiž neudělali ani jedinou fotografii. To hlavní teprve přichází: **musíte stisknout spoušť v ten správný okamžik.**

Autobusové nádraží

Stojíte na nádraží v Kandy, zapadá slunce, kolem hlomozí autobusy, pokřikují průvodčí, hulákají trhovci a troubí tuktuky. Ten organismus je ve všem nepředvídatelný, nemá řád, všichni troubí na všechny, najednou vám autobus zakryje slunce a udělá stín, nebo začne troubit jiný, že mu stojíte v cestě, a když už mačkáte spoušť, vstoupí vám někdo do záběru...

Tyto fotografie vznikly tak, že jsem dvacet minut pobíhal po autobusovém nádraží ve vni-

trozemí Srí Lanky ve městě Kandy. Měl jsem zjištěno z předešlého dne, že v tu dobu za kopcem zapadá slunce, věděl jsem, že kolem páté až půl šesté je tady hustý provoz, že mezi nástupišti parkují tuktuky, že ten pán prodává buráky a kde sedí, kde mají autobusáci svou budku, že mezi autobusy je to sice nebezpečné, ale když si dám pozor, zachytím tam procházející lidi, že řidiči směřující na zastávky mají stažená stínítka, aby viděli proti slunci na silnici apod.

Věděl jsem, „na jaké sklo budu fotit“, jak mám nastavit fotoaparát a co budu exponovat. To všechno jsem vypočetl den předem, ten den jsem tu byl jen a jen na focení. Věděl jsem, že to bude reportáž, lidé jsou tady vstřícní, postojí vám modelem, podají vám ruku a zeptají se, odkud jste, ale na povídání nemám moc času. Vrhli jsem se do věavy.

PŘESTOŽE MÁTE TRUMFOVÉ ESO, STÁLE NEMÁTE VYHRÁNO. ZATÍM JSTE TOTIŽ NEUDĚLALI ANI JEDINOU FOTOGRAFII. TO HLAVNÍ TEPRVE PŘICHÁZÍ: MUSÍTE STISKNOUT SPOUŠŤ V TEN SPRÁVNÝ OKAMŽIK.

DOBRÁ PŘÍPRAVA

- ➔ Potřebujete mít správně vytipovaná místa, nejlépe před cestou, alespoň tematicky.
- ➔ Přehled o místní kultuře, abyste věděli, jestli vás pustí do chrámu s foťákem, jestli můžete na ulici jen tak fotit, jestli můžete fotit děti, ženy atd. Nebývá to problém, ale není vhodné se v době Salátu (islámská modlitba) cpát s foťákem mezi věřící.
- ➔ Správné načasování, mít na místě dostatek času a nejlépe možnost se na jedno místo vrátit vícekrát, abyste vystihli jeho atmosféru, případně lépe využili zapadající slunce.
- ➔ Pečlivě vybranou fotografickou techniku, správné objektivy, stativy (potřebujete jej brát s sebou?), filtry, spouště...
- ➔ Časový harmonogram musí být pružný, abyste v případě nutnosti mohli vyměnit některá místa za jiná podle počasí a podle příhodnosti okamžiku, pokud se například ve městě koná oslava, svatba a vy byste tam potřebovali zůstat o půl dne déle.

Všechny tyto okolnosti vám musí přihrát mezi ostatní karty trumfové eso, abyste **alespoň dostali příležitost** udělat nějaké pořádné fotky. A nezáleží přitom na množství, stačí, když jich

Volil jsem většinou prioritu clony, pokud jsem fotil projíždějící tuktuky, přepínal jsem na prioritu času, třeba 1/40 sekundy, aby mi fotoaparát při nastaveném čase automaticky doplnil clonu a citlivost. Batoh jsem měl na zádech, bez stativu. Důležité bylo komunikovat s lidmi, nejdříve pohled, pak jsem na ně kývnul, oni zpozorněli, podívali se na mě a to byl ten okamžik. Případně jsem jen zvedl fotoaparát do výše okna autobusu a cvakal. Nejdůležitější roli tady sehrálo slunce, stíny a lidé, modely v pohybu.

Portrét při sběru čaje na plantážích

Neúrodnější část Srí Lanky, v horách, v místě, které má anglickou energii – Nuwara Eliya. V listopadu je tu na ostrovní poměry ráno poměrně zima, kolem 20 stupňů.

Vyrazili jsme ráno, abychom měli příjemné počasí a průzračnější vzduch. Je sice listopad, ale na Srí Lance je v poledne na svazích 32 stupňů. Bohužel nám to poněkud nabourala signalizovaná porucha skútru, ale zpoždění máme malé.

Před focením jsem si prošel plantáže, abych pochopil jejich členění, strukturu a věděl, zda

se budu schopen mezi keři rychle pohybovat. Byl to docela problém, protože čajové keře jsou vlastně nízké stromky a ke konci jsem měl nohy rozedrané do krve. Důležitá byla komunikace s česačkami. Nechtěl jsem je vystrašit tím, že hned vytáhnou to největší sklo a budu tam pobíhat jako reportážní válečný fotograf. Nejdříve jsem si s nimi povídal s malým objektivem na krku – prostě jsem přiznal, že je budu chtít fotit, předvedl, že jsem v pohodě a nijak je nebudu rušit, ukázal jsem jim občas nějakou fotku a to je pobavilo.

Zjistil jsem si, kde je slunce a kde mám stát, abych měl osvětlené tváře česaček. Vypozoroval jsem, jak se pohybují, jak ty čajové lístky trhají a jak je ukládají do pytlů na zádech. Musel jsem pochopitelně být na takovém místě, abych eliminoval rušivé pozadí a měl co nejméně objektů na scéně. Objektivy jsem volil portrétní, abych maximálně odstínil rušivé pozadí a vypíchnul jen model, takže ohniskové vzdálenosti 50 až 300 mm a světelnosti f/1,2 a f/2,8.

Cesta vlakem

Focení ve vlaku je extrémně složitá disciplína, protože vnitřní část soupravy je slabě expono-

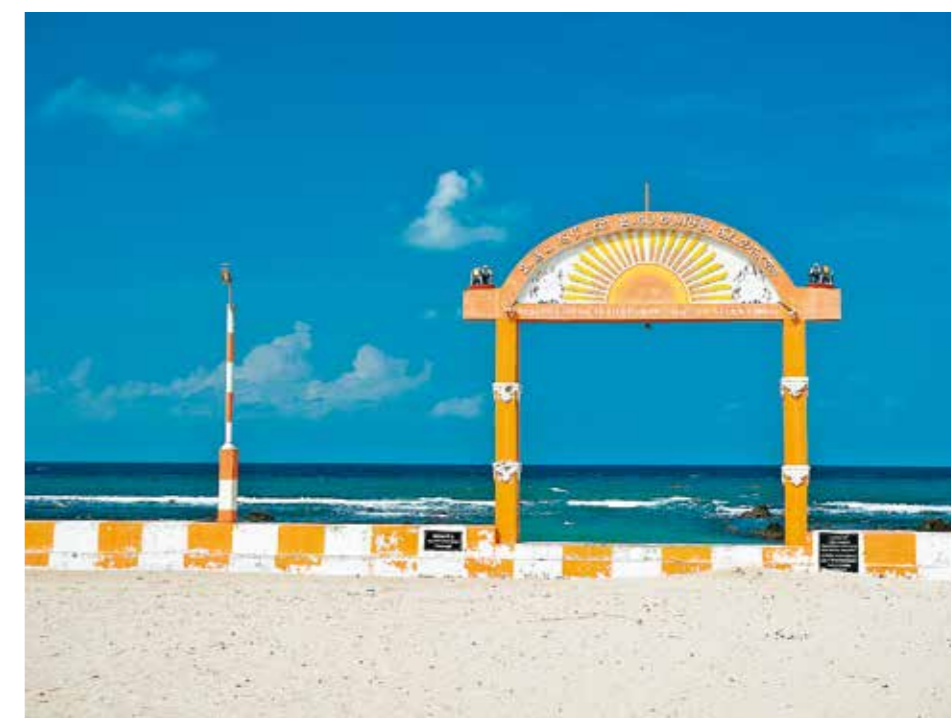
vaná, zatímco venkovní scéna je přeexponovaná. Na Srí Lance fotíte s oblohou prozářenou sluncem od sedmi hodin od rána do pěti odpoledne. Počítat musíte s tím, že za dvacet minut se setmí. Žádné dvouhodinové západy jako na severu Evropy tady nejsou.

Chlapce, kteří dováděli u otevřených oken vagonu, jsem fotil patnáct minut. Vlaky nejezdí rychle a taky díky venkovní teplotě se dá fotit v podstatě celou cestu.

Použil jsem známý fotografický trik – díky krátkému ohnisku, konkrétně 24 mm, chlapci netušili, že mě zajímají spíše oni než venkovní džungle a zapadající slunce. Největším problémem bylo správně vybalancovat expoziční hodnoty. Zadání znělo: pohybové rozmazané vnější okolí, správně exponovaná obloha a zejména tváře kluků. Neobešel jsem se tedy bez expozičního bracketingu. Nastaveno jsem měl 1/40 s, 1/160 s a 1/10 s proti cloně f/3,5 a ISO 64. Nafotil jsem 14 x 21 fotografií jen této vlakové scény. Měl jsem k dispozici testovací Olympus OM-D EM-1 MK II, který zvládá až 64 snímků v RAW.

**STATISTIKA:
NA SRÍ LANCE JSEM
FOTOGRAFOVAL
50 DNÍ, JEZDIL
NA KOLE,
NA SKÚTRU,
TUKTUKEM,
VLAKEM,
AUTOBUSEM,
OSOBNÍM AUTEM
A PLAVIL SE LODÍ.
UDĚLAL JSEM
11 250 FOTOGRAFIÍ
A VIDEÍ.**

situacích, a pokud se například modlí u Stromu osvícení, nemáte právo narušovat jejich intimní obřad, je to velice niterná záležitost. Měli byste se chovat klidně, pohybovat pomalu, navázat s lidmi kontakt a dát jim najevo, že je chcete fotit. Buď vám vyhoví, nebo mávnou, že nechtějí. Ale to se mi na Srí Lance stalo jen asi dvakrát.

Statistika: Na Srí Lance jsem fotografoval 50 dní, jezdil na kole, na skútru, tuktukem,

vlakem, autobusem, osobním autem a plavil se lodí. Udělal jsem 11 250 fotografií a videí. ■

O AUTOROVÍ

Martin Kamín je profesionálním fotografem, organizátorem fotoexpedic a fotokurzů a vydavatelem. Na fotoexpedice s sebou bere fotografie, aby je naučil řemeslu.

Všem se snaží vštípit, že fotografie musí být hotová v okamžiku stisknutí spouště a že Photoshop není dobrý pán. Prošly mu rukama všechny současné fotoaparáty, které testuje a píše o nich.

Zastihnete jej na: www.fotoexpedice.cz, Facebook: Martin Kamín – professional photographer, Instagram: Martin Kamín – bushmanphotographer.

V jiném vlaku, který stál ve stanici více než dvě hodiny, jsem měl čas fotografovat, jak tuto nucenou přestávku prožívali místní lidé, turisté i psi. Na trati došlo ke kolizi a cestující se z našeho vlaku trousili ven, napít se, posvačit, projít se. To je dobrá příležitost, spousta z nich jsou stejně turisté, focení jim tedy nevadí.

Tamilští tygři na severu Srí Lanky

Je 6. prosince, zase je vedro, mám spálený nos a druhý den na severu Srí Lanky půjčený skútr. Chci na sever, chci se dotknout nejsevernější části ostrova, chci k moři, chci vidět nejvýznamnější zdejší hinduistické chrámy.

Jaffna, tam bacha. Řádili tam Tamilští tygři, většina Evropanů a turistů tam raději nezajede. To je pro fotografa obrovská výhoda, a proto je to také jedno z neklidnějších míst na Srí Lance. Na severu ostrova se potkáte s porozuměním, velkou křesťanskou komunitou, překrásnými plážemi a největším prolínáním náboženství

na Srí Lance. Ideální místo k focení cestování a života s místními.

Na severu Srí Lanky jsem se cítil tak nějak v bezpečí, protože cizinců si tady extrémně váží a jsou k nim ohleduplní. Přílišný kontrast, nemyslíte? I taková je Srí Lanka. Pro fotografa určitě pestřejší než pro běžného turistu.

Výběr objektivů jsem pro tento krátký výlet zachoval, takže jsem si vzal všechna pevná skla 17 mm, 12 mm, 25 mm a 75 mm a dlouhý zoom 40–150 mm f/2,8 Pro. Použil jsem nakonec všechny.

JAK SE DOSTAT K CO NEJLEPŠÍM FOTOGRAFIÍM

A teď mé fotografické rady, pokud fotografujete v podobných místech. Měly by vám pomoci maximálně využít příležitost udělat skvělé fotografie.

► **Vždy mějte přehled o situaci.** Na místě, kde fotografuji, jsem stoprocentně zorientován.

Vím, kudy jezdí auta, kudy vede jednosměrka, vím, jak se pohybují chodci, jak jsou rychlí a jaká je perioda zelené na semaforech. Nejdříve si lokaci projdu bez fotoaparátu, pozoruji ruch, vím, kdy vrány nejvíce brázdí nebe, zjistím si, kdy je největší provoz a kdy kolem pojede vlak. Abyste pořídili dobré fotografie, musíte perfektně znát místo a tep místního života.

► **Bud'te nenápadní.** Nejhorší je, když se někde v Asii objevíte s růžovým tričkem Adidas a batohem plným fototechniky, který je velký jako majetek mnohých lidí. Je to zbytečné a kontraproduktivní. Doporučuji: malý batoh se základní výbavou, dvě skla, neutrální tričko, dlouhé šedé kalhoty, pevné boty, vodu, sto rupií a šátek místo kšiltovky...

► **Bud'te rychlí.** Ideální fotografická situace se sama nepříhodí, ale vy si ji můžete vyhlídnout, buďte přítom, nenápadní, ale rychlí a pohotoví, žádná zbytečná gesta, ukazování, žádné pokřikování.

► **Bud'te slušní a ohleduplní k lidem, které fotíte.** Zachytíte je v nejrůznějších

Passport Sling III

Je to opravdu fotobrašna?

Passport Sling III svým tvarem klasickou fotobrašnu příliš nepřipomíná. Nikdo z vašeho okolí nebude tušit, že máte na rameni drahou zrcadlovku, tablet, a cenné osobní věci!

- vnitřní kapsa na tablet a dokumenty
- možnost rozšíření úložného prostoru pomocí expandéru na zip
- vyjímatelnou fotovaničku lze použít samostatně nebo v jiném cestovním zavazadle
- po vyjmutí fotovaničky lze Passport Sling III používat jako klasickou „messenger“ brašnu

Originál je vždy pouze jeden...

www.lowepro.cz

